

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-методичної
роботи

професор Роман ВЕРНИДУБ

«25» грудня 20 25 р.

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

для всіх спеціальностей педагогічного спрямування
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Розробник програми:

Ванда ВИШКІВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки УДУ імені Михайла Драгоманова

Рецензенти:

Мирослава ВОВК, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу змісту і технологій педагогічної освіти Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

Світлана КУШНІРУК, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні Науково-методичної ради

УДУ імені Михайла Драгоманова «*27*» *серпня* 20 *25* року, протокол № *1-1*

Затверджено на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова

«*28*» *серпня* 20 *25* р., протокол № *1*

І. Пояснювальна записка

Програма навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні технології» складена для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Метою викладання навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні технології» є формування знань, умінь та компетентностей застосування психолого-педагогічних технологій організації і реалізації змісту освітнього процесу, партнерської взаємодії суб'єктів освітнього середовища, неперервного професійного розвитку, самовизначення і самовдосконалення майбутнього фахівця в умовах неперервної освіти.

ІІ. Орієнтовний план навчальної дисципліни

№ з/п	Термін навчання	1 рік 4 міс./1 рік 9 міс./1 рік 10 міс					1 рік 4 міс./1 рік 9 міс./1 рік 10 міс				
		Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС	Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС
1	Психолого-педагогічні технології ЗП 03, кількість кредитів – 3 кредити ЄКТС	22/26/26	12/12/12	10\14\14		68/64/64	10	6	4		80

ІІІ. Зміст навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічних технологій

Тема 1.1. Сутність, структура та класифікація психолого-педагогічних технологій

Визначення понять «технологія навчання», «педагогічна технологія», «освітня технологія», «психолого-педагогічна технологія» — спільні та відмінні риси. Історичний розвиток педагогічних технологій: від традиційного навчання до компетентісно орієнтованого підходу. Структура психолого-педагогічної технології: цільовий, змістовий, процесуальний, діагностичний та результативний компоненти. Критерії ефективності педагогічних технологій: науковість, системність, відтворюваність, гнучкість. Класифікація психолого-педагогічних технологій. Взаємозв'язок психології та педагогіки: психологічні закономірності як основа побудови педагогічних технологій. Роль педагога як суб'єкта технологічного процесу навчання — функції, компетентності, професійна рефлексія.

Тема 1.2. Психологічні закономірності навчання та розвитку особистості. Мотиваційні та емоційні аспекти навчальної діяльності

Психологічні основи процесу навчання: закономірності сприймання, уваги, пам'яті, мислення, уяви, мотивації. Теорії розвитку особистості (Л. Виготський, Ж. Піаже, Е. Еріксон, К. Роджерс, А. Маслоу) та їх значення для педагогічної практики. Зона найближчого розвитку та принцип навчання, що випереджає розвиток. Вікові та індивідуальні особливості пізнавальної діяльності учнів і студентів. Мотивація навчання: внутрішня та зовнішня; пізнавальна

активність як рушій розвитку. Емоційна сфера у процесі навчання: вплив емоцій на сприймання, увагу, пам'ять і мислення. Роль позитивного емоційного клімату та психологічної підтримки у формуванні навчальної мотивації. Значення емоційного інтелекту педагога у створенні сприятливих умов для розвитку особистості здобувача освіти.

Тема 1.3. Комунікативна взаємодія в системі «педагог - студент». Психологічна безпека та комфортне освітнє середовище

Сутність педагогічного спілкування: його структура, функції та рівні (інформаційний, емоційний, регуляційний). Стилі педагогічного спілкування (авторитарний, демократичний, ліберальний) та їхній вплив на ефективність навчання. Психологічні бар'єри у спілкуванні (емоційні, когнітивні, соціальні) та способи їх подолання. Педагогічна підтримка, наставництво, фасилітація як сучасні форми комунікативної взаємодії. Психологічна безпека в освітньому середовищі: сутність, складові (емоційна, когнітивна, соціальна). Профілактика емоційного вигорання педагога як умова створення безпечного середовища. Принципи гуманізації освітнього простору: довіра, прийняття, взаємоповага, партнерство. Технології створення позитивного психологічного клімату в колективі.

МОДУЛЬ 2. Інноваційні технології у психолого-педагогічній практиці

Тема 2.1. Інтерактивні технології навчання як засіб активізації пізнавальної діяльності. Технології розвитку критичного та креативного мислення

Поняття «інтерактивне навчання»: сутність, цілі, психологічне підґрунтя. Класифікація інтерактивних технологій (дискусійні, кооперативні, рольові, ігрові, проєктні, тренінгові). Форми та методи інтерактивного навчання: «мозковий штурм», «мікрофон», «акваріум», дебати, дискусія, SWOT-аналіз. Сутність і значення критичного мислення у навчанні. Методи формування критичного мислення: «Шість капелюхів мислення» Едварда де Боно, «сенкан», «кластер», дебати, аналіз аргументів. Поняття креативності та креативного мислення. Психологічні передумови творчості. Технології розвитку креативності: TRIZ-педагогіка, дизайн-мислення, метод асоціацій, техніка «мозкового штурму». Практичні приклади застосування інтерактивних технологій у професійній підготовці здобувачів освіти.

Тема 2.2. Ігрові та гейміфіковані технології в освіті. Цифрові та дистанційні психолого-педагогічні технології

Психолого-педагогічні основи гри як методу навчання. Ігрові технології як засіб розвитку пізнавальної активності, комунікації та емоційної сфери. Поняття «гейміфікація» в освіті: сутність, цілі, принципи. Елементи гейміфікації (бали, рівні, бейджі, таблиці лідерів, місії, сюжети). Мотиваційний аспект гейміфікованого навчання: внутрішня та зовнішня мотивація. Психологічний вплив гри на особистісний розвиток і формування соціальних навичок. Поняття «цифрові психолого-педагогічні технології»: особливості, переваги, ризики. Цифрові освітні платформи (Google Classroom, Moodle, Zoom, Mentimeter, Kahoot!) у контексті психологічної взаємодії. Дистанційне навчання: психологічні проблеми залучення, комунікації та саморегуляції студентів. Шляхи формування емоційного контакту в онлайн-освіті (емпатійна комунікація, візуальні та інтерактивні елементи, зворотний зв'язок).

Тема 2.3. Коучинг, фасилітація та менторинг у педагогічній діяльності

Сутність понять «коучинг», «фасилітація», «менторинг» у контексті освіти. Психологічні засади педагогічного коучингу: принципи партнерства, довіри, відповідальності. Етапи коучингового процесу: постановка цілей, усвідомлення ресурсів, пошук рішень, рефлексія. Основні техніки коучингу: «відкрите питання», «дзеркало», «колесо балансу», «GROW-

модель». Фасилітація як технологія підтримки групового навчання: суть, принципи, роль фасилітатора. Менторинг як форма професійного наставництва: особливості взаємин «ментор - студент». Відмінності між коучингом, фасилітацією та менторингом. Етичні норми взаємодії педагога-коуча або ментора зі здобувачами освіти. Коучинг як засіб розвитку саморегуляції, самомотивації та професійного зростання особистості.

Тема 2.4. Технології розвитку емоційного інтелекту і соціальної компетентності

Поняття «емоційний інтелект» (EI): структура, компоненти (самосвідомість, саморегуляція, емпатія, соціальні навички). Роль емоційного інтелекту у педагогічній діяльності та міжособистісній взаємодії. Технології розвитку емоційного інтелекту: тренінги саморегуляції, емоційна рефлексія, вправи на розпізнавання емоцій. Технології формування соціальної компетентності: групові тренінги, рольові ігри, соціальні проекти, обговорення ситуацій. Вплив емоційного клімату навчального середовища на соціальний розвиток особистості. Використання елементів арт-терапії, майндфулнес-практик, рефлексивних технік у формуванні емоційної зрілості

IV. Інформаційні ресурси

1. Андрущенко В.П. Роздуми про освіту: Монографія. Київ: Знання України, 2008. 819 с.
2. Андрущенко В.П., Дем'яненко Н.М. Феномен педагогічної інноватики в науково-теоретичному обґрунтуванні й освітній практиці (концептуальні засади, результати і перспективи магістерського Проекту «Інноваційні авторські освітньо-виховні системи»). Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: науково-методичний посібник; за заг. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. С. 12-32.
3. Балицька Т.В. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів і курсантів 1 курсу в умовах кредитно-модульного навчання. Луганськ: РВВ ЛДУВС, 2007.
4. Бойко А.М. Упровадження педагогічної інноватики в практику виховання: Монографія. Полтава: ПНПУ, 2011. 384 с.
5. Бойко А.М., Дем'яненко Н.М. Суб'єкт-суб'єктні відносини «учитель-учень» як партнерська взаємодія. *Партнерство в освіті та соціальній роботі: сучасні виклики та перспективи*: матеріали міжвузів. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 22 лют. 2022 р.). Хмельницький: ПП «А.В.Царук», 2022. С. 17-20.
6. Бойко А.М., Дем'яненко Н.М. Тьюторство як модель партнерських відносин викладач-студент. *Педагогіка та психологія. Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2018. Вип. 1 (7). С. 18-22.
7. Гладкова В.М. Профорієнтація: Навч. посіб. для студентів. Львів, 2017. 156 с.
8. Дем'яненко Н.М. Європейський вектор проектування підготовки національних педагогічних кадрів. *Вища освіта України*. Тематичний випуск «Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології». 2012. Т. 1. С. 185-197.
9. Дем'яненко Н.М. Інноваційні трансформації освітнього простору педагогічного університету. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки / Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка*; гол. ред. Носко М.О. Чернігів: ЧНПУ, 2015. Вип. 130. С. 20-25.
10. Дем'яненко Н.М. Педагогічна освіта: зміна пріоритетів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Педагогіка*. 2015. № 1 (1). С. 20-25.
11. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник, 3-тє видання, виправлене. Київ: Академвидав, 2015. 352 с.
12. Жигайло Н. Психологічні проблеми адаптації студентів-першокурсників і шляхи їх вирішення. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2004. № 4. С. 107-112.
13. Закон України «Про вищу освіту». Київ, 2014.
14. Закон України «Про освіту». Київ, 2017.

15. Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: Науково-методичний посібник / наук. обґрунтування, заг. ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. 353 с.
16. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. Київ: НТУ, 2017. 172 с.
17. Інформаційно-комунікаційні технології для педагогічних працівників (Практичний курс) / укл. Покришень Д.А., Закревська Є.С., Корнієць О.М., Літош Ю.М., Ракута В.М., Тихоненко О.О. Чернігів: ЧОППО імені К.Д.Ушинського, 2011. 62 с.
18. Кокун О.М. Психологічні особливості та передумови професійного вибору особистості на етапі оптації. *Наук. записки Інститут психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. Київ, 2009. Вип. 37. С. 198–208.
19. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця: Монографія. Київ, 2012. 200 с.
20. Кузікова С.Б. Важливість механізму саморозвитку в професійному становленні особистості. *Актуальні проблеми психології*. Київ, 2008. Т. 10. Ч. 3. С. 345–351.
21. Мариновська О.Я. Педагогічна інноватика. Менеджмент інновацій: Навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. 504 с.
22. Митник О.Я. Організація психологічної служби: Навч. посібник. Київ, 2017. 123 с.
23. Мороз О.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи / за заг. ред. О.Г. Мороз. Вінниця, 2003. 267 с.
24. Мороз О.Г., Юрченко В.І. Психолого-педагогічна модель викладача вищої школи. *Наук. проектування інноваційних та альтернативних систем вищої освіти*. Тернопіль, 2000. С. 187–189.
25. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навчальний посібник / За ред. О.Г. Мороза. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. 337 с.
26. Наукові школи Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова / Ред. В.П.Андрущенко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. 580 с.
27. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / За ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2001.
28. Педагогіка. Інтегрований курс теорії та історії педагогіки: У 2 ч. / За ред. А.М. Бойко. Київ: ВІПОЛ; Полтава: АСМІ, 2004. Ч. 2. 504 с.
29. Педагогіка вищої школи: підручник / [В.П.Андрущенко, І.Д.Бех, Н.М.Дем'яненко та ін.]; за ред. В.Г.Кременя, В.П.Андрущенка, В.І.Лугового. Київ: Педагогічна думка, 2009. 256 с.
30. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагогі: Підручник / Під заг. ред. А.М.Бойко. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 576 с.
31. Пехота О.М. Особистісно-орієнтована освіта [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2000/7-1-4.pdf>
32. Пов'якель Н.І. Психологія вирішення педагогічних конфліктів. Київ: Шкільний світ, 2008. 128 с.
33. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник. Київ, 2014. 352 с.
34. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. Практикум: Навч. посіб. Київ, 2014. 336 с.
35. Теслюк В.М. Індивідуальний стиль педагогічного спілкування викладача: теоретико-методичний аспект: Монографія. Київ, 2016. 211 с.
36. Туркай Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: Навч. посібник для студентів-магістрів. Херсон, 2013. 516 с.
37. Святенко Ю.О. Тренінг особистісного зростання: Навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий дім «Слово», 2017. 112 с.
38. Сердюк Л.З., Петрученко Н. М. Зміст і структура психологічної готовності до професійної діяльності студентів з інвалідністю. *Освіта регіону*. 2011. № 5. С.140–143.
39. Сердюк Л.З. Психологічні особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді. *Освіта регіону*. 2012. № 2. С.311–317.
40. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. Київ, 2005. 240 с.

41. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 рр. Київ, 2021.
42. Стрельников В.Ю., Брітченко І.Г. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ. Полтава: ПУЕТ, 2013. 309 с.
43. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К.М. [2-ге вид., доп.]. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с.
44. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання: навчальний посібник. Київ: «
45. Яблонко В.Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості: Навч. посібник. Київ, 2008. 220 с.

РЕЦЕНЗІЯ
на програму навчальної дисципліни
«Психолого-педагогічні технології»
для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти

Програма навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні технології» є сучасним навчально-методичним документом, спрямованим на формування професійних компетентностей майбутніх педагогів, розвиток умінь ефективно застосовувати психолого-педагогічні знання й інноваційні технології у процесі навчання, а також здійснювати професійну взаємодію на засадах партнерства, емпатії та творчого підходу.

Зміст програми побудований логічно та методично виважено, структурований у два змістові модулі: «Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічних техн. ологій»; «Інноваційні технології у психолого-педагогічній практиці».

Кожен модуль містить тематичні розділи, що забезпечує системність, послідовність і цілісність засвоєння матеріалу. Тематика курсу охоплює провідні напрями сучасної психолого-педагогічної науки: розвиток особистості, мотиваційно-емоційні процеси, особливості комунікативної взаємодії, використання інтерактивних, ігрових, цифрових, коучингових і фасилітаційних технологій. Значну увагу приділено формуванню емоційного інтелекту, критичного та креативного мислення, що відповідає актуальним вимогам освіти XXI століття.

Зміст програми узгоджено з метою навчальної дисципліни, принципами компетентнісного підходу та потребами сучасної освітньої практики. Навчальний матеріал представлено відповідно до європейських стандартів (ECTS), забезпечено міждисциплінарні зв'язки з психологією, педагогікою, соціальною роботою та менеджментом освіти.

Програма вирізняється високим науково-методичним рівнем: чітко визначено структуру, забезпечено логічний зв'язок між теоретичними положеннями та практичними аспектами. Зміст відображає сучасні тенденції розвитку педагогічної і психологічної науки, ґрунтується на інноваційних підходах до організації освітнього процесу.

Висновок:

Програма навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні технології» є науково обґрунтованим, методично структурованим і практично значущим документом, що відповідає вимогам Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Рекомендується до затвердження та впровадження в освітній процес закладу вищої освіти.

Рецензент: доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного
факультету УДУ імені Михайла Драгоманова

Світлана КУШНІРУК

РЕЦЕНЗІЯ
на програму навчальної дисципліни
«Психолого-педагогічні технології»
для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої
освіти

Програма навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні технології» є сучасним навчально-методичним документом, зміст якого спрямований на формування професійної компетентності майбутніх педагогів, розвиток у них умінь використовувати психолого-педагогічні знання та інноваційні технології в освітньому процесі, здійснювати професійну взаємодію на засадах партнерства, емпатії та творчості.

Програма структурована логічно й методично обґрунтовано, поділена на два змістові модулі: *«Теоретико-методологічні засади психолого-педагогічних технологій»*; *«Інноваційні технології у психолого-педагогічній практиці»*.

Кожен модуль містить перелік тем лекцій, питання для розгляду, що забезпечує системність, послідовність і цілісність вивчення дисципліни. Тематика курсу охоплює ключові напрями сучасної психолого-педагогічної науки: розвиток особистості, мотиваційно-емоційні процеси, комунікативну взаємодію, інтерактивні, ігрові, цифрові, коучингові та фасилітаційні технології. Особливу увагу приділено питанням розвитку емоційного інтелекту, критичного та креативного мислення, що відповідає сучасним тенденціям освіти XXI століття.

Зміст програми повністю узгоджений із метою дисципліни, компетентнісним підходом і потребами сучасної педагогічної практики. Навчальний матеріал структуровано у відповідності до європейських стандартів підготовки педагогічних кадрів (ECTS), забезпечено міждисциплінарні зв'язки з психологією, педагогікою, соціальною роботою, менеджментом освіти.

Високою є науково-методична якість програми: логічно визначено змістові модулі, забезпечено наступність між теорією та практикою. Матеріали відображають сучасні досягнення педагогічної і психологічної науки, ґрунтуються на інноваційних підходах до організації освітнього процесу.

Програма має практичну спрямованість - орієнтована на розвиток у студентів здатності до рефлексії, саморегуляції, педагогічного спілкування та впровадження сучасних технологій навчання в освітню практику.

Висновок: Програма навчальної дисципліни «Психолого-педагогічні технології» є науково обґрунтованим, методично виваженим і практично значущим документом. Вона відповідає вимогам Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту».

Програму можна рекомендувати до затвердження та впровадження у освітній процес закладу вищої освіти.

Рецензент: доктор педагогічних наук,
професор, завідувач відділу змісту і технологій педагогічної освіти
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України

Мирослава БОВК

